

Sygn. akt I CSK 4291/22

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Załucki

w sprawie z wniosku Wspólnoty Mieszkaniowej Nieruchomości przy
ul. [...] w C.

z udziałem G. spółki jawnej w C. i S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C.
o zasiedzenie służebności,
na posiedzeniu niejawnym 7 lutego 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej uczestników
od postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach
z 14 stycznia 2022 r., sygn. akt IV Ca 543/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. ustala, że każda ze stron ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

G. sp. j. z siedzibą w C. oraz S. sp. z o.o. z siedzibą w C. – uczestnicy postępowania z wniosku Wspólnoty mieszkaniowej Nieruchomości przy ul. [...] w C. o zasiedzenie służebności drogi koniecznej – wnieśli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach z 14 stycznia 2022 r., którym zmieniono postanowienie Sądu Rejonowego w Chorzowie z 4 marca 2020 r. poprzez stwierdzenie zasiedzenia służebności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

W niniejszej skardze oparto się na przyczynach przyjęcia skargi do rozpoznania wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Skarżący przedstawili następujące zagadnienia prawne:

1. *czy przyjęcie wyjątku od zasady trwałego i widocznego urządzenia wymaganego do zasiedzenia służebności drogi koniecznej wymaga udowodnienia i czy na stronie wnioskującej spoczywa ciężar dowodu?*
2. *od kiedy należy liczyć rozpoczęcie biegu zasiedzenia oraz czy prawidłowe jest przyjęcie stanowiska, że bieg rozpoczął się z chwilą wyodrębnienia własności pierwszego lokalu w nieruchomości, a nie z chwilą ukonstytuowania się wspólnoty mieszkaniowej?*

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał już, że powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12). Wspomniane wątpliwości muszą znajdować się w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, s. 7), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13). Istotne zagadnienie prawne należy zatem postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim

związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14).

Skarżący nie uczynili zadość tym wymaganiom, ponieważ przedstawione przez nich zagadnienia odnoszą się bezpośrednio do stanu faktycznego jednostkowej sprawy, a bez uwzględnienia elementów tego stanu faktycznego miałyby zbyt ogólny charakter. Dodatkowo skarżący opierają swój wywód na założeniu niezgodnym z ustaleniami stanu faktycznego przyjętymi przez sądy *meriti*.

Sąd Okręgowy ustalił bowiem, że *w niniejszej sprawie tym [trwałym i widocznym] urządzeniem są: pochylnia, a wcześniej schody wybudowane na nieruchomości władnącej prowadzące z powierzchni jej podwórza na podwórze nieruchomości obciążonej (istniejące od momentu wybudowania budynku przy [...]) i utwardzenie powierzchni podwórka nieruchomości obciążonej kostką brukową, a wcześniej płytami betonowymi*. Ponadto Sąd zauważył, że brak jednego, zwyczajowego toru poruszania się po podwórzu, przez które następował transport do nieruchomości wnioskodawcy nie świadczy o braku wykonywania uprawnień właściwych dla służebności drogi koniecznej, a jedynie pozwoliłoby na zasiedzenie służebności również w szerszym zakresie niż żądał tego wnioskodawca.

Z kolei przyjęcie początkowej daty biegu zasiedzenia na 1981 r. wiąże się bezpośrednio z powstaniem trwałego i widocznego urządzenia w postaci schodów wybudowanych na nieruchomości władnącej, prowadzących z powierzchni jej podwórza na podwórze nieruchomości obciążonej oraz płyt betonowych) oraz chwilą, w której zasada, iż nie można zasiadywać własnego gruntu przestała działać w odniesieniu do pierwszego wyodrębnionego na nieruchomości lokalu. Wynika zatem bezpośrednio z faktycznego i prawnego stanu tej konkretnej sprawy i nie sposób wywodzić z niej zasady o charakterze jurydycznym.

Zagadnienia przedstawione przez skarżących stanowią zatem niedopuszczalną na mocy art. 398³ § 3 k.p.c. polemikę z ustaleniami stanu faktycznego poczynionymi przez sądy *meriti*.

Choć skarżący przywołali w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania także potrzebę wykładni przepisów prawa oraz oczywistą zasadność, nie wskazali argumentów na uzasadnienie tych przyczyn przyjęcia skargi do rozpoznania.

W związku z tym Sąd Najwyższy przypomina, że oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła. Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej. Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa (zob. m.in. postanowienia SN z 11 stycznia 2022 r., II PSK 193/21; oraz z 20 stycznia 2022 r., I CSK 790/21).

Z kolei dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. musi być oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna bez głębszej analizy przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

[as]